

Vlaams
Parlement

stuk **1816** (2012-2013) – Nr. 2
ingediend op 15 februari 2013 (2012-2013)

Ontwerp van decreet

houdende instemming met de overeenkomst
inzake de Internationale Opsporingsdienst
en met de partnerschapsovereenkomst
inzake de relaties tussen de Federale Archieven
van de Bondsrepubliek Duitsland
en de Internationale Opsporingsdienst,
ondertekend in Berlijn op 9 december 2011

Verslag

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking
uitgebracht door de heer Christian Verougstraete

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Frank Creyelman.

Vaste leden:

de heren Paul Delva, Ward Kennes, mevrouw Sabine Poleyn, de heer Johan Verstreken;
de heer Frank Creyelman, mevrouw Marijke Dillen, de heer Christian Verougstraete;
de dames Ann Brusseel, Fientje Moerman;
mevrouw Mia De Vits, de heer Jan Roegiers;
de heren Marc Hendrickx, Karim Van Overmeire;
de heer Peter Reekmans;
de heer Luckas Van Der Taelen.

Plaatsvervangers:

de heer Lode Ceysens, mevrouw Cindy Franssen, de heren Peter Van Rompuy, Veli Yüksel;
de heren Johan Deckmyn, Stefaan Sintobin, Wim Wienen;
de heren Jean-Jacques De Gucht, Bart Tommelein;
de heer Philippe De Coene, mevrouw Fatma Pehlivan;
de dames Danielle Godderis-T'Jonck, Liesbeth Homans;
de heer Jurgen Verstrepen;
de heer Bart Caron.

Toegevoegde leden:

de heer Christian Van Eyken.

Stukken in het dossier:

1816 (2012-2013) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

De Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking behandelde op 5 februari 2013 het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst inzake de Internationale Opsporingsdienst en met de partnerschapsovereenkomst inzake de relaties tussen de Federale Archieven van de Bondsrepubliek Duitsland en de Internationale Opsporingsdienst, ondertekend in Berlijn op 9 december 2011.

1. Inleidende uiteenzetting door de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid

Minister-president *Kris Peeters* zegt dat hij in zijn toelichting bij het ontwerp van decreet inzonderheid zal ingaan op drie punten: de achtergrond van de Internationale Opsporingsdienst, het doel en de inhoud van de voorliggende overeenkomst en de Vlaamse bevoegdheden en het Vlaams beleid.

1.1. Achtergrond

De Internationale Opsporingsdienst (International Tracing Service of ITS) vindt zijn oorsprong in de nadagen van de Tweede Wereldoorlog, waarin vele miljoenen mensen, om uiteenlopende redenen, vermist en op de vlucht waren. Nog tijdens de oorlog werd daarom een Centraal Opsporingsbureau opgericht dat in eerste instantie instond voor de repatriëring van de eerste golf van bevrijde gevangenen en weggevoerden. Deze dienst werd gevestigd in het Duitse Bad Arolsen en bewaart een enorme hoeveelheid archieven van het naziregime en van de geallieerden zelf, zowel over de slachtoffers van de Holocaust als over politieke gevangenen, dwangarbeiders en de ‘displaced persons’.

In 1955 werd deze dienst onder de leiding geplaatst van het Internationaal Comité van het Rode Kruis (ICRK). Op 6 juni 1955 ondertekenden vertegenwoordigers van tien landen de akkoorden van Bonn die het statuut van het archief regelden. Het basisconcept van die akkoorden is dat het archief een humanitair doel heeft. Er werd ook een Internationale Commissie opgericht die de Internationale Opsporingsdienst superviseert en waar ook België deel van uitmaakt. België was voorzitter van deze commissie in 2010-2011. Duitsland staat bijna integraal in voor de financiering van de Internationale Opsporingsdienst, met uitzondering van de kosten van het ICRK voor het personeel en de ter beschikking gestelde gebouwen, die Duitsland slechts gedeeltelijk terugbetaalt.

65 jaar na de Tweede Wereldoorlog werd de wens geuit om het archief van het instituut te ontsluiten, open te stellen en te moderniseren. Er was een groeiend bewustzijn dat de voornaamste taak van de ITS moest evolueren van een humanitaire functie naar een centrum van historische archieven met een wetenschappelijke opdracht. Een andere belangrijke beweegreden voor de hervorming van de ITS is de wil van het ICRK om zich terug te trekken uit het beheer van de ITS. Echte opsporingen en familieherenigingen gebeuren immers nog maar uiterst zelden, zodat de huidige activiteiten ver af staan van de internationale rol van het Rode Kruis.

1.2. Doel en inhoud van de overeenkomst

De leden van de Internationale Commissie ondertekenden op 9 december 2011 twee nieuwe overeenkomsten met betrekking tot de taken en het beheer van de ITS. Die overeenkomsten geven invulling aan de nieuwe opdracht en rol van het ICRK. De rol van het ICRK zal vanaf 1 januari 2013 in belangrijke mate worden overgenomen door de Federale Archieven van de Bondsrepubliek Duitsland (het Bundesarchiv).

De eerste overeenkomst die ter goedkeuring voorligt is die inzake de Internationale Opsporingsdienst zelf. Hierdoor worden de taken van de ITS verruimd naar gebieden als

historisch onderzoek, onderwijs, herdenking en catalogisering. De overeenkomst bevat onder meer bepalingen over de toegang tot informatie, archieven en documenten, de bescherming van de privacy, de onschendbaarheid van archieven en documenten en de juridische status van de ITS.

De partnerschapsovereenkomst inzake de relaties tussen de Federale Archieven van de Bondsrepubliek Duitsland en de Internationale Opsporingsdienst is gesloten tussen Duitsland en het voorzitterschap van de Internationale Commissie voor de ITS namens de verdragspartijen bij de overeenkomst inzake de Internationale Opsporingsdienst. Deze partnerschapsovereenkomst duidt de Federale Archieven aan als institutionele partner van de ITS. Deze archieven zorgen voor bijstand en advies met betrekking tot het bewaren, restaureren, behouden, catalogiseren en indexeren van de archieven en documenten die in het bezit zijn van de ITS, en inzake begrotingszaken. De ITS raadpleegt de Federale Archieven met het oog op het aanwerven van personeel, het bepalen van prioriteiten, het opstellen van jaarverslagen, het sluiten van wettelijke transacties en het plannen, gebruiken en ontwikkelen van informatietechnologie.

1.3. Vlaamse bevoegdheden en Vlaams beleid

De bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap situeren zich in de bepalingen rond onderzoek, herinnering en herdenking. De ITS is een waardevolle wetenschappelijke partner voor Kazerne Dossin, Memoriaal, Museum en Documentatiecentrum voor Holocaust en Mensenrechten. Tot maart 2013 is België voorzitter van de International Holocaust Remembrance Organization, die eind juni 2012 haar plenaire vergadering hield in Mechelen met de Vlaamse Gemeenschap als gastheer. Ook de opening van Kazerne Dossin vond plaats in het kader van dit Belgische voorzitterschap.

2. Bespreking

De heer *Karim Van Overmeire* verwijst naar het advies van de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV). De raad spoort de Vlaamse overheid aan om te onderzoeken of de ITS ook kan worden betrokken bij de herdenking van de Eerste Wereldoorlog. De raad suggereert de mogelijkheid om de Internationale Commissie uit te nodigen om in de periode 2014-2018 in Vlaanderen te vergaderen en hieraan eventueel een conferentie of gedachtewisseling te koppelen rond het thema ‘gedenken en herdenken’. Heeft de Vlaamse Regering in enige mate gevolg gegeven aan dat advies en zijn er contacten met de ITS geweest? Of wordt er van uitgegaan dat de ITS zich tot de Tweede Wereldoorlog moet beperken?

Mevrouw *Sabine Poleyn* sluit zich bij deze vraag aan. Zij merkt voorts op dat in de memorie van toelichting wordt gemeld dat, gelet op de wens van het ICRK om zich op 31 december 2012 uit de ITS terug te trekken, een spoedige ratificatie wenselijk is. Is Vlaanderen de laatste overheid in België die dit verdrag goedkeurt en zal de procedure met andere woorden rond zijn na de goedkeuring van het ontwerp van decreet door de plenaire vergadering?

Minister-president *Kris Peeters* antwoordt dat Vlaanderen niet de laatste, maar de eerste overheid in België is om de overeenkomst goed te keuren. De minister-president staat open voor het advies van de SARiV over het betrekken van de ITS bij de herdenking van de Eerste Wereldoorlog en zal dat doorgeven. De Eerste Wereldoorlog verschilde weliswaar fundamenteel van de tweede, maar mogelijk zijn er toch interessante aanknopingspunten.

3. Stemmingen

3.1. *Artikelsgewijze stemming*

De artikelen 1, 2 en 3 van het ontwerp van decreet worden aangenomen bij unanimitéit van 9 stemmen.

3.2. *Stemming over het geheel*

Het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst inzake de Internationale Opsporingsdienst en met de partnerschapsovereenkomst inzake de relaties tussen de Federale Archieven van de Bondsrepubliek Duitsland en de Internationale Opsporingsdienst, ondertekend in Berlijn op 9 december 2011, wordt eveneens aangenomen bij unanimitéit van 9 stemmen.

Frank CREYELMAN,
voorzitter

Christian VEROUGSTRAETE,
verslaggever